

Jákob

Převod materiálu

Anna Lavická

Pořadí v lekci

3

Kdo se dnes přidává k zástupu? JÁKOB

Téma: Neboj se, já jsem s tebou

Vyprávíme podle: Genesis 28,10-22; 32,23-32

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ

a) Pro všechny věkové skupiny, více pro ty, kteří již něco vědí

Co víte o Jákobovi? Jak se jmenovali jeho rodiče a bratr-dvojče? Víte, co znamená jeho jméno? Proč je Jákob na útěku? Co důležitého byste sdělili tím, kdo o něm neví nic nebo jen málo? (služba u strýce Lámana, dvě manželky Lea a Ráchel, 12 synů + 1 dcera, usmíření s bratrem, závěr života v Egyptě...) – Pochválit děti za to, že o Jákobovi něco vědí: To je prima, že o Jákobovi leccos už víte. Tak teď si poslechněte jeho příběh, jako by nám ho vyprávěl on sám – *tady navázat vyprávěním.*

b) Pro střední a starší školní věk, pro ty, kteří již něco vědí

Kdy se modlíte (hovoříte s Bohem)? – Když něco potřebujete, když se bojíte, když chcete Bohu poděkovat, když potřebujete nabrat sílu...? Kdy se v příběhu modlí (hovoří s Bohem) Jákob? – Můžete pak navázat tím, že celá Jákobova cesta je zarámována rozhovorem s Hospodinem: při odchodu v Bét-el, poté co prociť ze snu o žebříku spuštěném z nebe na zem (Gn 28,16n) i při návratu před setkáním s bratrem Ezauem, kterého se velmi obával (Gn 32,10-13). A nakonec po zápasu na břehu potoka Jabok, kdy vyjadřuje svou vděčnost, že ať zápasil s Bohem (viděl Boha tvář v tváři), byl mu zachován život. – Tak se spolu s Jákobem ohlédneme za jeho životem: za tím, co pokazil, i za tím, co se mu podařilo, co ho neslo a povzbuzovalo na jeho životní cestě – *zde navázat vyprávěním.*

c) Pro všechny věkové skupiny, pro ty, kteří o příběhu mnoho nevědí.

Už jste někdy lezli po provazovém žebříku? Kde musí být ukotven: nahoře, nebo dole? V jakých situacích a k čemu se provazový žebřík používá? (v případech ohrožení, když někdo potřebuje zachránit; provazový žebřík se spouští např. z letadla, z lodi nebo do propasti...) – My zde máme jeden příběh o „záchranném žebříku“, který Hospodin spustil z nebe dolů Jákobovi, aby ho zachránil: nejen před hněvem bratra, ale především před pyšným spoléháním na sebe sama. To se totiž snadno stává, že člověk z frajeřiny, z pýchy

nebo ze snahy „n?co dokázat“ p?ecení své možnosti a pak pot?ebuje hodit sh?ry záchranný žeb?ík... A o tuhle svou životní zkušenost víry se s námi chce Jákob pod?lit – *tady navázat vypráv?ním*.

2. EXEGETICKÉ POZNÁMKY

- **Jákobovy p?íb?hy** jsou rozv?tvené: okolnosti narození a epizoda s úsko?nou vým?nou prvorozenství za mísu ?o?ky – Gn 25,24-34; lstivé dosažení otcova požehnání s pomocí matky Rebeky a rozhn?vání bratra Ezaua – Gn 27; út?k a setkání s Bohem ve snu v Bét-el, služba u strýce Lábara, ženitba s Leou a Ráchel; „sout?ž“ jeho žen o Jákobovu p?íze? a o po?et potomk?; odchod od Lábara s celou po?etnou rodinou a ješt? po?etn?jšími stády; Jákob?v zápas s Bohem, smí?ení s Ezauem, problémy s dcerou Dínou, smrt Ráchel a usazení v zaslíbené zemi – Gn 28-35. Dále Jákob?v p?íb?h rámuje p?íb?h Josefa (prvorozený syn Jákobovy manželky Ráchel) – Gn 42-50. (Cyklus kon?í Jákobovým požehnáním Gn 49 a smrtí.
- **p?íb?h Ezaua a Jákobanení** jen tak n?jaký p?íb?h o dvou brat?ích. Zde jsou popsány dva zp?soby života. – Silný Ezau zobrazuje pohanský (to není hanlivé ozna?ení), p?irozený zp?sob života: nic si zbyte?n? nekomplikuj, užij si dne, vždy? se ani nenad?ješ, a už tu nejsi. Ezau nezná tajemství, jeho životní obzor – je malý, vidí jen to, co je zjevné, na co si m?že sáhnout. Své prvorozenství prošustruje za talí? polévky. Tradice, držet se ko?en? víry – co s tím? Co že to má p?edávat dál?... Nezná jiný po?átek než své narození a žádné jiné napln?ní než dob?e se najíst a užít si života, žádné jiné ur?ení než smrt. – A mladší Jákob, jenž se bude pozd?ji jmenovat Izrael, ten reprezentuje život Božího lidu, který se cítí povolán p?edat to, co ve svých sv?tlých okamžicích pochopil o Bohu a lidech. Jákob žije z téhož požehnání, které p?im?lo Abrahama odejít ze zabydlenosti v Ur, s v?domím, že mezi nebem a zemí je víc, než by se mu kdy mohlo snít. Bude to však klikatá a bolestná cesta, než pochopí a p?ijme, že mít požehnání znamená být požehnáním pro druhé a že B?h ?asto vidí a hodnotí jinak než lidé.

Ezau: Význam toho jména se vykládá dvojím zp?sobem: *Edom*, což znamená *ryšavý, ?ervený*, nebo *Seír* = *chlupatý* (BS, Novotný).

Jákob: Hebrejský výraz „AKAB“ znamená „uhodit do paty“ nebo „podtrhnout nohu“ (Jan Heller; *Znamení odkazující k nebi*); ?EP p?ekládá „Úsko?ný“(Gn 32,29), také m?žeme použít lidov?jší výraz „Podrazák“.

Jákobovy manželky nesou jména Božích stvo?ení, ?lov?ku velmi blízkých a pot?ebných: Lea – „kráva“; Ráchel – „ovce“ (BS, Novotný).

Izrael: m?žeme p?eložit jako „Bojuje B?h“ nebo „A? bojuje B?h“. To je prosba, p?ání, nebo také vyznání: „Námi bojuje B?h“. (Jan Heller: *Znamení odkazující k nebi*). Z Jákobova-Izraelova p?íb?hu vyvstává jako skute?n? nosná linie zápas? víry – zápas? o v?rnost Bohu a Božímu „programu“ (tj. jménu Izrael). Na této cest? se pak i ten Jákob stává požehnáním pro druhé.

- **dv? no?ní setkání s Bohem** lemují Jákobovu cestu. Jákob je p?i každém z nich v naprosto odlišné situaci. 1. Na út?ku, sám, bez zázemí a bez Boha (aspo? o n?m doposud nebyla ?e?). Jeho modlitba je až odpov?dí na Boží oslovení a ujišt?ní „Já jsem s tebou“. 2. P?i návratu se dom?, má po?etnou rodinu a už po?ítá s Bohem. Oslovuje jej v modlitb? jako první, aby vyjád?il sv?j strach ze setkání s Ezauem i nad?ji na Boží v?rnost. Hospodin je v obou situacích stále tentýž. Povzbuzuje Jákoba (pravda, p?i prvním setkání trochu jemn?ji než p?i druhém...) a ujišt?uje jej svým požehnáním.

- **sen v Bét-el** otevírá žebřík, spojující zemi s nebem. Doposud probíhalo všechno v „pozemské režii“, teď se do příběhu vložilo „nebe“. Stědem dříve už není Jákob, ale Běh (28,13). Běh jeho otec, vřemý ve svých zaslíbeních i Jákobovi (přesto, jak se Jákob až doposud choval). Jeho vřmost bude Jákoba provázet do neznámé a nezajištěné budoucnosti. Žebřík tehdy znali a užívali především provazový, nikoli dřevěný?i štafle; proto je z nebe až na zem – viz motivace.
- **smíření** – to jsou plody Božího požehnání. Že nevyrostou bez pokory a oběti, o tom se má Jákob vždy znovu přesvědčit. – Jákob se rozhoduje poslat několik poslů napřed s poselstvím, ve kterém Ezaua nazývá pánem a sebe služebníkem. – Zdá se, jako by se naplnilo zaslíbení, které slyšela Rebeka: bezpočetný bude sloužit potomem skromnějšímu. Jákobova rodina se vskutku rozrostla do úctyhodných rozměrů. Jákob sám sebe považuje za toho, který má sloužit skromnějšímu, proto se prostřednictvím svých poslů nechává Ezauovi představit jako „otrok, který prosí svého pána o přízeň“. Jákob prosí o Ezauovu přízeň, protože ví, že některé rány se nedají zacelit řasem a zapomenutím. Některé vyléčí pouze odpuštění a smíření. Jákob tedy před sebou posílá pokání.
- **Jákobova noční modlitba na břehu potoka Jabok** (32,10 n) – Muž, který byl po léta zvyklý vidět na prvním místě jen sebe, teď umí dťkovat, naučil se tomu v „Boží škole“. Vyznává zde svůj strach i své spolehnutí na Boží zaslíbení: *“Mám strach z Ezaua. Možná nás chce zabít. Neslibil jsi, že mne přivedeš do této země i s mým potomstvem? Mžu ti ten slib připomenout?”* – Je asi běžná zkušenost, že se řlověk začne modlit, teprve když se ocitne v nebezpečí. Zde je to však něco víc než „stělná modlitbička“. Tady hovoří jiný Jákob než ten podvodník a sobec z dřívější. Toto je upřímná modlitba zoufalého muže, jenž vylévá své srdce v naprosté dřvě. Modlení je hovor s Bohem, ale bez upřímnosti z toho nikdy nic nebude. Jákob, ten co si dřív myslel, že si dokáže sám poradit, se zjevně naučil modlit. Ale také se naučil, že hned po modlení se musí tvrdě pracovat. Svě odhodlání k oběti smíření s Ezauem vyjádří i tím, že pro Ezaua připravuje velkolepý dar.
- **„Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“** – Tady nejde o žádnou Boží nemohoucnost. Jde spíš o zkoušku, zda Jákob vskutku obstojí až do konce. Jestli už ví, že požehnání se nedá získat úskokem, že to je Boží dar. Jákob už to ví. A proto říká: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ O to přece stál celý život nejvíc.
- **Jákob v zápas** – si vlivem různých malířských zpodobnění představujeme jako boj rovnocenných partnerů. Z pozorného řtení textu spíše vyplývá, že dostával „tvrdou nakládačku“ a přesto svého „soupeře“ nepustil a zápas nevzdal.
- **nové jméno** – Jákob obstál v zápase s Bohem. Veřejně vyznal svou porušenost. Od tohoto zápasu, kdy všechno dal Bohu k dispozici, včetně své slabosti, se stal novým řlověkem. – *„Tvé jméno už nebude Jákob (tj. Úskočný), ale Izrael, neboť jsi zápasil s Bohem i lidmi a obstál jsi.“* To je rozhodění, odpuštění hříchů. Nové jméno od „neznámého“ soupeře snímá z Jákoba vinu minulosti a staví před něj nový program: „Izrael“, tj. „Bojuje Běh“. Stačí, když ty máš toto jméno (a už se nemusíš ptát po mém); stačí, když se spoleheš, že já jsem s tebou. – Boží blízkost je dostačující. To je požehnání. To znamená hřát se ve světle Boží tváře. – Proto pojmenoval Jákob to místo Peniel, to je Tvář Boží.
- **poraněný kyel** – to je vzpomínka na noční zápas. Trvalá památka. – To také známe. Když řlověk projde v životě zápasem, kdy jde o mnoho, ba o všechno, neobejde se to bez řrámu. A jizvy zřstanou. I když se Jákob nadále jmenuje Izrael = Bojuje Běh, neznamená to, že je bezhřěšný. Ten pohmožděný kyel mu má připomínat, že nelze uskakovat, jak se mu to hodí. A také mu má připomínat sílu Boží, že „bojuje Běh.“ – Ať zraněný, je Jákob Božím požehnaným.

3. FORMULACE TÉMATU: NEBOJ SE, JÁ JSEM S TEBOU

Toto ujištění má provázet lid Boží (Izrael i církev), kdekoli bude, kamkoli půjde, v kterékoli situaci se ocitne (když se daří i když se nedaří). Že tomu tak skutečně je, je ilustrováno také na Jákobových příbězích – od poátečního ujištění „Hle, já jsem s tebou...“ (Gn 28,15) až po dání nového jména „Izrael“ neboli „Zápasí Bůh“ (na tvé straně, po tvém boku; Gn 32,29).

4. ÚSKALÍ TEXTU

- **Jákobův útek**, samotu a vykořeněnost neprezentovat tak, jako by to byl Boží trest za to, že podvedl otce i bratra. Útek byl součástí plánu, který vymyslela matka Rebeka. Do dramatu režírovaného lidmi (v němž se s Bohem příliš nepožívá) vstupuje Hospodin až scénou s nebeským žebříkem – a to ne proto, aby Jáкова, který v životě dosud požíval hlavně sám se sebou, potrestal. Přichází (sestupuje) proto, aby Jákobovi podal pomocnou ruku a vytáhl jej z bryndy, kterou si sám nadrobil. Nebojte se dítěm říci, že Jákob nebyl žádný „klaťas“ (není to westernový hrdina, který musí prchat před padouchem, jež mu usiluje o život), ale že se zachoval jako sobec a podvodník. Ale přesto – a to je důležité – s ním Pán Bůh požívá, ví o něm, přichází za ním. Důležité ovšem také je, že „*Jákob se probudil ze spánku a zvolal...*“ (Gn 28,16) – došlo mu tedy, že on sám není pánem svého života, a začal s Bohem komunikovat. Tady začíná změna v Jákobově životě, která končí přijetím nového jména. „*Nebudou ti už jmenovat Jákob (to je Úskoň), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh).*“ (Gn 32,29)
- nebojte se dítěm říci, že **žádná z lidských postav v tomto příběhu není kladný hrdina**: Ezau si chce stažit sám na život (pohrdá prvorozenstvím a tím i požehnáním – Boží pomocí a záštitou); Jákob si chce zajistit Boží přízeň také po svém (nedovedl svěřit cele svou cestu Hospodinu); máma Rebeka je netrpělivá, chce pomoci Bohu, aby už konečně posunul události správným směrem (a užívá lži s omluvou, že úřel svěřit prostě dý); táta Izák si myslí, že s Božími dary (s požehnáním) si může dělat, co chce (a osobní zájmy jej zaslepí, takže nevidí Boží cestu). – To, co dělají, je sice úplně přirozené, ale Bůh je jiný. Vidí docela jinak. Totiž že poslední jsou první a největší že má být služebníkem všech... A k tomu také slouží, napomáhá požehnání. Není to protekce. Je to pověření. V síle Boží tu být pro druhé, být jim požehnáním. Že vůbec není lehké to pochopit a přijmout, také i o tom je Jákobův příběh.
- především mladším dítěm těžko vysvětlíte, proč Jákob potkává **Boží zjevení ve snu**. Můžete si však pomoci přirovnáním: teprve když Jákob zavěsí oči, je mu dáno užít, jak na tom je.
- dítěm by nemělo uniknout, že **požehnání** je i dnes významnou součástí života víry. Požehnání není rozžehnání se s někým ani rodinný liturgický úkon, bez něhož se neobejdeme. Požehnání slyšíme každou neděli v kostele. Není to blahopřání ani natankování benzínu na cestu. Požehnání nás ujišťuje, že žijeme v přítomnosti Boží a že Bůh nám jde v Kristu vstříc. Požehnání nás ujišťuje, že žijeme v silovém poli Boží osobnosti, a proto jsme blízko Bohu a on nám.

5. OSNOVA VYPRÁVĚNÍ

K příběhu se lze dostat skrze všechna tři motivační uvedení; záleží na vyprávěci a na skupině, kterou má před sebou. Komentář, jak jednotlivé motivace propojit s příběhem, je uveden výše.

I. Starý Jákob vypráví:

1. udělal jsem podraz a musel jsem utéct z domova
2. Hospodin mě viděl v mé bryndě a hodil mi záchranný žebřík z nebe
3. naučil mě požívat s ním ve svém životě a já jsem zakusil jeho požehnání (vlastní rodina, vlastní stáda)
4. pak mi Bůh Abrahamův, Izákových a můj Bůh připomněl, že se mám vrátit do země, odkud jsem odešel, a já jsem tak s celou rodinou učinil
5. ale s velkými obavami z rozhněvaného bratra Ezaua
6. i těch mě však Hospodin zbavil, posílil mne nočním zápasem a vyzbrojil novým jménem Izrael – Bojuje Bůh

7. te? už vím, že požehnání neznamena jen být ve všem první, mít rodinu a majetek, ale také p?ínášet smí?ení a pokoj mezi lidmi

II. Jákobova cesta

1. na své první cest? byl Jákob sám, protože si Boha dosud nevšímal
2. zm?na nastává, když uslyší Boží slovo a odpoví na n? modlitbou
3. na zpáte?ní cest? dom? už není sám; má rodinu a ví o blízkosti svého Boha, ale ani tady se neobejde bez modlitby a zápasí o Boží požehnání
4. dostává nové jméno Izrael a v pokorné d?v??e jde vst?íc svému bratru Ezauovi
5. jeho poslední cesta vede do Egypta, kde jej ?eká také jedno neoby?ejné setkání

III. Starý Jákob vzpomíná

1. na podraz v??i Ezauovi a Izákovi
2. na sv?j sen o žeb?íku z nebe
3. na sv?j pobyt u Lámana, kde vyženil své dv? manželky Leu a Ráchel (*pro d?ti st?edního a mladšího v?ku lze vynechat*)
4. na sv?j zápas s Bohem u potoka Jabok
5. na Hospodinovu v?rnost, která jej provázela na všech cestách

6. A) K PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Co už o n?m vím

Vepsat, p?ípadn? namalovat, co d?ti z p?íb?hu Jákoba zaujalo, na co si pamatují (že byl první – ne okamžikem narození, ale jako d?dic abrahámovského poslání „být požehnáním“; že se o prvorozenství dral i podrazáckým zp?sobem, což vystihuje jeho jméno „Jákob“; sen o žeb?íku s and?ly m?ní jeho životní nasm?rování; rozsáhlá rodina: dv? ženy -12 syn? + 1 dcera ; no?ní zápas s Božím poslem, nové jméno „Izrael“)

Co nám zpívá na naši cestu víry?

- b?hem vypráv?ní nebo po n?m m?žete s d?tmi vymyslet do písn? sloku o Jákobovi: A zástup stále p?ichází a zas jde dál... a m?žete ji napsat na pracovní list. (Nebo použít navrhovanou viz bod 7 **Liturgický rámec, Písn?**)

Kde se Jákobova písni?ka ozývá v bibli?

Tam, kde se říká „budu s tebou“ – nikdy t? neopustím (Mojžíš Ex 3,1-12; Jozue 1,1-9; Ježíš – vánoce: Mt 1,20-23) – P?íb?hy si mohou d?ti bu? p?e?íst samostatn? z bible, nebo si je navzájem p?evypráv?t. Pak mohou společn? hledat, co mají uvedené p?íklady společné, v ?em se liší a p?emýšlet o tom, jak souvisejí s tématem úlohy.

Moje okénko

- prázdný ráme?ek slouží bu?to k vymalovávání po vypráv?ní; – nebose pokuste s d?tmi najít a nalepit vhodný obrázek k tématu.

Co m? v p?íb?hu oslovilo? Za co bych cht?l prosit?

Větší děti mohou samy něco napsat. Krátkou prosbu mohou děti vytvořit jednotlivě anebo ve skupince. (Viz 9 Modlitba) Společně si pak můžete námuty přečíst a mluvit o nich a také se společně pomodlit.

6 B) K PRÁCI S POSTAVÍKAMI

Předkreslené postavičky jsou prototypy postav: radující se, spící, krájející, strnulá, vládnoucí, v modlitbách. Vyberte – nejlépe po vyprávění i práci s pracovním listem – s dětmi jednu, která podle nich nejlépe charakterizuje Jákoba; čím Jákob procházel, co prožíval. Obkreslete, vybarvte a dokreslete výraz ve tváři, či všelijak jinak ozdobte, vystřihněte a zavste do řady svdek za poslední postavu, v tomto případě Izáka.

6 C) TIP NA AKCI : „JÁKOBOVA CESTA“

Děti sedí v kruhu po šesti až osmi. Je-li jich více, vytvoříme víc kruhů. Každý kruh má jednu hrací kostku (jako na „lověe nezlob se“) v kelímku na protepání a podávají si ji dokola. Uprostřed kruhu stojí miska s bonbóny. Úkony jsou vykonávány podle toho, jaké číslo padne:

1. Jákob je na útěku, ale protože podvedl svého bratra i otce, nejde se mu lehko. Dvakrát neházíš.
2. Jákob uléhá ke spánku. Je osamělý a má strach. Jednou neházíš.
3. Jákob má sen o žebříku, z něhož k němu hovoří Bůh. – Vezmi si bonbón a rozhodni, komu jej vnuješ.
4. Jákob se po probuzení modlí k Bohu, vstává a putuje dál v důvěře, že Bůh je s ním. – Vezmi si bonbón.
5. Jákob se přesvědčuje, že je Bůh s ním a že mu žehná (nachází zázemí v Lábanově domě, dává se mu práce, má rodinu i stáda a před sebou cestu domů...). – Vezmi si bonbón.
6. Jákob nevzdává zápas, dostává nové jméno Izrael – a v jeho síle, ve spolehnutí, že Bůh bojuje s ním, na jeho straně, odchází, aby se usmířil s bratrem Ezauem. – Vezmi si bonbón.

Bude dobré, když hrající skupina bude „asistovat“ u řitele/ka NŠ, který/ktará bude číst instrukce pokaždé, když padne číslo. – Je to vlastně způsob opakování probraného příběhu. Hraje se tak dlouho, dokud nedojdou bonbóny, ořechy nebo křídaly.

D) PODNĚTY K ROZHOVORU

- Proč lidé hledají útočiště v cizí zemi?
- Máme dnes hledat Boží vedení ve snech, nebo v příbězích Božích svdků?
- Znamená požehnání, že nám Pán Bůh zařizuje protekci, že budeme mít všeho dost, hodně kamarádů, hodně hraček, že budeme všude oblíbení...?
- Jakým výrazem byste se pokusili „přeložit“ slovo požehnání: ochrana – slavnostní pověření – výhra v loterii – obdarování bohatstvím – moc předivná – pochvala – pověření zvláštním posláním (úkolem) – obdání dobrou povahou – nenadálá pomoc
- Co je opakem požehnání: nadávání – prokletí – nemoc – pomluva – nešťastí – špatná pověst – chudoba... ?
- Znáte písničku „Bojujte, bojujte dál“ – má něco společného s bojováním Božím? (Bojujte, však pomstu nechte Pánu aj.) ? Jaký je rozdíl mezi úplatkem a darem?
- Co je pro modlitbu důležitější: pevné přesvědčení, že Pán Bůh mně splní moje přání, nebo důvěra, že mně slyší (že je se mnou) a nejlépe ví, co je pro mne dobré?

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš: Žalm 139,1-3

„Hospodine, zkoumáš m? a znáš m?. Víš o mn?, a? sedím nebo vstanu, zdálky je ti jasné, co chci d?lat. Sleduješ mou stezku i místo, kde ležím, všechny moje cesty jsou ti známy.“

Písn?:

Jákob bráchu podved – zpívej

- pak utíkal, nev?d?l, kam jde

- p?esto B?h mu žehnal – zpívej

A zástup stále p?ichází a zas jde dál (Marie má dít?, S 181)

Kdo chce dál (S 146); Bojujte, bojujte dál (S 17); Dál p?ece nejdete sami (S 39); Dej odvahu v?as slyšet (D 673); Už svítá jasný, bílý den (D 642, S 356); N?kdo m? vede za ruku (EZ 176, BTS 22, S 210), Svaté Boží požehnání (EZ 486); Moc p?edivná (D 679, S 186), Víím, Pane, sám že nemám sílu (S 371)

?tení: Gn 28,10-19

8. VYPRÁV?NÍ

I. STARÝ JÁKOB VZPOMÍNÁ

Starý Jákob Izrael sedí ve voze, který se kodrcá prašnou pouštní cestou. Nejede sám. Jeho synové a jejich ženy jedou vp?edu na velbloudech a na mezcích, stejn? jako starší vnuci a služebnictvo. S Jákobem na voze jedou menší d?ti. A aby jim cesta lépe ubíhala, povídají si. „D?de?ku, vypráv?j nám, jak to s tebou bylo, když jsi byl mladý,“ žadoní d?ti. „Ty jsi p?ece hodn? cestoval...“ – „Cestoval, ale nebylo to vždycky tak radostné jako dneska. Dnes už víím, že Hospodin, náš B?h, je s námi na všech našich cestách, i když my to t?eba ani nevnímáme, a že nám pomáhá, abychom to pochopili aby se nám pro to o?i otev?ely.“ A n?kdy nás musí i n??ím postr?it – t?eba žeb?íkem – jako se to stalo mn?, abych si v?bec všiml, že nejsem sám, že Hospodin je se mnou a chce pomoci.“

II. NA SV?J PODRAZ

„Já jsem totiž moc chápavý nebyl. Jako mladík jsem si myslel, že si musím všechno vydobýt a zajistit sám; v?bec jsem hodn? spoléhal na sebe... S Bohem jsem spíš bojoval než po?ítal a trvalo mi, než mi došlo, že on bojuje se mnou a za mne, na mé stran?. Mám rád své nové jméno „Izrael“; to staré jméno „Jákob“ mn? trochu bolestn? p?ipomíná, že jsem v život? dost chytra?il – proti lidem i proti Bohu. M?j o p?l minuty starší bratr Ezau by vám mohl vypráv?t! Dnes by se tomu už možná zasmál, jak jsem z n?j vymámil právo prvorozeného za mísu ?ervené ?o?ky, protože si myslel – a já mu to nevymlouval – že je to maso... Ale když jsem si pak k tehdy již slepému otci Izákovi šel pro požehnání, které pat?ilo prvorozenému, to se rozzu?il, jen

co je pravda. Víte, vaše prababi?ka Rebeka, budiž její jméno požehnáno, mn? poradila, abych se p?evlékl do kozlích koží, aby m? tatínek považoval za Ezaua, který byl odmali?ka chlupatý jako kozlík... Požehnání znamenalo, že jeho nositel je d?dicem nejen majetku, ale p?edevším všech Božích zaslíbení. Toto požehnání kdysi p?ijal m?j otec Izák od svého otce Abrahama a te? jsem je skute?n? obdržel já... Ezau se cítil podvedený (na tu mísu s ?o?kou už zapomn?l). Ale já dnes už také vím, že jsem si nepo?ínal zrovna férov?... Ezau vyk?íkoval, že m? zabije. Nevím, zda by to skute?n? ud?lal, ale vzhledem k tomu, co se vypráví o Kainovi a Ábelovi, což byli také bratr?i, jsem si nebyl moc jistý. A tak m? maminka, vaše prabába Rebeka, vypravila daleko od domova, ke svému bratru Lábanovi. Tam jsem se m?l uklidit do bezpe?í, dokud bráchu Ezaua nep?ejde hn?v. Myslel jsem si, že to bude na pár týdn?, a ono z toho bylo dvacet let...

III. NA SV?J SEN O ŽEB?ÍKU Z NEBE

Strýc Lában byl ke mn?, alespo? z po?átku, velice pohostinný a dokonce mi dal za ženy ob? své dcery. No, je pravda, že já vlastn? p?vodn? stál jen o jednu... Vaše babi?ka Ráchel byla opravdu krasavice! Ale bez trp?livé Lei, vaší druhé babi?ky, bych zase nem?l tolik syn? a vás, svých milých vnou?at. Dvacet let jsem pobyl u strýce Lábana, ale po celou tu dobu se mi vracel ten zvláštní sen, co se mi zdál tu první noc, co jsem byl na út?ku z domova.

„A co se ti, d?de?ku, vlastn? zdálo?“ „Byl to sen o žeb?íku...“ „O žeb?íku? To je legra?ní! A ty jsi po n?m n? kam lezl?“ „Ne, ne, to byl zvláštní žeb?ík. Spušt?ný p?ímo z nebe dol? na zem, k tomu kameni, na kterém jsem práv? nocoval a který m? tla?il stejn? tak, jako smutek a samota a nejistota, co se mnou bude, kde najdu bezpe?í a zázemí... Po tom žeb?íku, visícím z nebe dol?, sestupovali a vystupovali and?lé. Úpln? jsem cítil, když vystupují, jak s sebou nahoru odnášejí mou bídu, stud, vinu, chyby, smutek nad tím, co se sebhlo, i m? j strach z toho, co má p?ijít. A když sestupovali, cítil jsem, jak mn? dol? p?inášejí Boží út?chu. A tam naho?e, na tom „záchranném žeb?íku“ stál B?h a mluvil. Slyšel jsem jeho slovo, Boží hlas. – „A co ti B?h ?íkal?“ – „?ekl: Já jsem B?h, Hospodin. B?h Abraham?v, Izák?v a taky tv?j B?h, Jákobe! Budu ti v?rný, jako jsem byl tvému otci i tvému d?dovi. Nikdy t? neopustím a zemi, na které ležíš, dám tob? a tvým potomk?m. Stále budu s tebou, pamatuj na to Jákobe, a neboj se!“ Pak jsem se probudil. A bylo mn?, jako když ?lov?k po dlouhé době ve tm? vyjde na sv?tlo. Kone?n? se mi rozjasnilo: Hospodin je se mnou – a já jsem to, až do té chvíle nev?d?l, byl jsem k tomu jako slepý... To Boží ujišt?ní, že bude se mnou, kamkoli p?jdu, a že m? navrátí do této zem?, m? postavilo na nohy a já se vydal na dalekou cestu ke strýci Lábanovi. Ale ješt? p?edtím jsem Bohu pod?koval. Cítil jsem: tady na tomto míst? je moje doma – totiž u Boha, v jeho blízkosti. A tak jsem to místo pojmenoval Bét-el, Boží d?m.“

IV. NA SV?J POBYT U LÁBANA

„Dvacet let jsem v Chárán, u Lábana, pobyl. Už jsem vám to ?íkal?“ „?íkal, d?de?ku, ?íkal... Ale cos tam celou tu dobu d?lal?“ „Nu: oženil jsem se tam, pásal jsem stáda, nejprve Lábanovy, pak i svoje, staral jsem se, abych uživil rozr?stající se rodinu – a B?h mi opravdu žehnal. Na co jsem sáhl, to se mi da?ilo...“

Ale pak se mi op?t p?ipomn?l ten sen a já jsem najednou v?d?l: nazrál ?as návratu dom?, do zem? Abrahamovy a Izákovy, do zem? Hospodinem zaslíbené. Manželky rády souhlasily. Jednoho dne (práv?, když Lában nebyl doma) jsme sbalili stáda a d?ti a služebnictvo a vyrazili jsme. M?li jsme obavu, že nás Lában nepustí, že nás bude p?emlouvát, abychom z?stali. A to jsme necht?li. On se pak za námi vypravil, dohnal nás a d?lal trochu dusno, ale všechno jsme si vyjasnili a rozešli jsme se v pokoji.

V. NA SV?J ZÁPAS S BOHEM U POTOKA JABOK

Já jsem se připravoval na těžké setkání se svým bratrem Ezauem. Rodinu jsem utábořil v bezpečí a po služebnících jsem poslal svému bratru velkolepé dary, mnoho dobytka, abych ho obměkčil, abych připravil cestu našemu smíření. A pak jsem sám šel na břehu potoka Jabok na úsvit, na nový den, na šanci začít znovu v té zemi, odkud jsem vyšel... Tu po mně někdo skočil a povalil mne na zem. Že by si tu na mě ve tmě poíhal bratr Ezau? Nebo někdo z minula, s kým jsem měl nevyřízené úty? Neznámý tvrdě bojoval, ale já jsem ho nepustil. Když viděl, že nevyvázne, poranil mi nohu v kyli a prosil, ať ho pustím. – Už mi skoro docházely síly, ale řekl jsem: Nepustím, dokud mi nepožehnáš. Pochopil jsem, že to se mnou bojoval Bůh. A tu ke mně Bůh opět promluvil: Dobře jsi bojoval. Pamatuješ, co jsem ti řekl při našem prvním setkání, tam při tom žebříku? Že budu s tebou, že tě nikdy neopustím. Na památku toho dnešního zápasu si odneseš nové jméno. Nebudeš už úskočný Jákob, který si všechno musí vydobýt sám. Ode dneška se budeš jmenovat Izrael. Aby to tobě – i tvým potomkům – navždy připomínalo, že Bůh bojuje s tebou, na tvé straně, prostě, že Bůh je s vámi.

VI. NA HOSPODINOVU VĚRNOST, KTERÁ JEJ PROVÁZELA NA VŠECH CESTÁCH

S tímto Božím požehnáním jsem zase vstal a vykročil dál; s bolavou nohou, ale s novým jménem, s novým ujištěním, že Bůh při mně stojí, že o něho se mohu vždycky, ve všech zápasech opírat. To se pak člověk nemusí bát, ani když trochu kulhá... Ani já už jsem se nebál a s pokojem v srdci, za ranního úsvitu, jsem krácel usmívat se s bratrem.

Starý Jákob Izrael se odmlčel a ohlídl se po zapadajícím slunci... „Víte co, děti moje, já si teď na chvíli zdámnu před tím slavným setkáním. Těba se mi o tom bude něco hezkého zdát...“ „Dědečku, kdy už tam budeme?“ – „Ráno, až vyjde slunce, se setkáme s tím, kdo na nás už dlouho čeká. Ale to už je další příběh...“

9. MODLITBA

Pane, děkujeme za Jákoba v příběhu. Mohli jsme na něm uvidět, že aby byl člověk Bohem milován, nepotřebuje k tomu žádné zásluhy ani žádné kličky, že nám úplně stačí tvou lásku a milost přijmout a z ní žít. Děkujeme, že jsme to směli poznat. Amen

Přiložený soubor

[praclisť-3.pdf](#) (216.19 KB)

Odkaz na pracovní list

[13 Jákob usiluje získat požehnání](#)

[14 Jákob na útěku](#)

[15 Jákob v návrat](#)

[13 Jákob usiluje o požehnání - st](#)

[14 Jákob na útěku - st](#)

[15 Jákob v návrat - st](#)

[03 Jákob a Ezau](#)

[04 Jákob na útěku](#)

[3/1 Posvěť se jméno tvé - Jákob v zápas u potoka Jabok](#)

Cílová skupina

[Univerzální](#)

Katechetické cykly

[Zástup stále přichází...](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 28,10–22](#)

[Genesis 32,23–32](#)